

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolvasó szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Debreczen és a király

Ferencz József-alapítvány a debreczeni egyetemen.

Ünnepi készülődéstől, augusztus hó 18 ának, Ferencz József király nyolcvanadik születésnapjának megülesére szólító harangszótól hangos már hetek óta egész Magyarország. Ezen a napon fenséges módon jut kifejezésre a magyar nemzet dinasztikus érzése az ország minden zugában s a legalkotmányosabb király fejedelmi erényei iránt való hódolat és csodálat a fény, ragyogás és pompa jeleiben nyilvánulnak majd meg a legkisebb faluban is. A legmagyarabb város, Debreczen közönsége is részt kér magának a nemzet ünnepéből. Bizonyára lesz város, amelynek ünnepén nagyobb lesz a fény, a ragyogás, a pompa, mint a miénken. De melegebb, bensőségesebb aligha lesz másutt az ünnep. A hódolat kifejezésének módja pedig sehol sem lesz olyan impozáns, mint Debreczenben.

A város tanácsa most állítja össze az augusztus 18 iki ünnep programját. A nemzeti örömnepok programjába szokásszerűen beekelendő törvényhatósági diszközgyűlés napirendje ezuttal nem

fog kimerülni a sablónos pontokban, a diszmagyaros felvonulásban, az ünnepi szónoklatban s egyéb hasonló szabásu ügyekben, amelyek — elismerjük — szükségszerű alkotórészei az effajta ünnepi összejöveteleknek. A törvényhatósági bizottság augusztus 18 iki diszközgyűlésének napirendjére olyan javaslattal lép a városi tanács, amelynek elfogadásával Debreczen városa minden ércnél méltóbb emléket állít a királynak: Mondja ki Debreczen szabad királyi város törvényhatósági bizottsága — hangzik majd a tanács javaslata — hogy Ferenc József király dicsőséges uralkodása iránt való hódolatának kifejezéséül *Ferencz József király nevére százezer koronás alapítványt tesz, amelynek rendeltetése, hogy kamatai a Debreczenben létesítendő tudományegyetem egyik tanszékének költségeit fedezzék.*

A városi tanács az egész város közönségének elismerésére és halájára tartthat számot ezért a szerencsés formába öltöztetett eszméért. A dinasztikus érzés kifejezése oly módon, hogy egyszerűsre mind a nemzeti megerősödés legjelentősebb forrását, a magyar kulturát is táplálja, valóban a legideálisabb, emellett a legréalitásabb gondolkozásra vall. A debreczeni egyetemen a Ferenc József-alapítvány maradandóbb emléket állít királyunknak a legpompásab lovaszo

bornál, emellett számos kultúra-éhes ifjunak lelkéből fogja kiváltani a leghálajteljesebb imát azok iránt, akik az alapítvánnyal becses anyagot hordtak a nemzeti művelődés újabb oltárának föl-építéséhez.

A debreceni egyetemért folytatott évtizedes küzdelem történetének lapjai közül a legfényesebbek egyikére írta föl a városi tanács nevével a krónikás Egészen jogosan. Azok a nemes férfiak, akik a városi tanácsot alkották, előjártak a gigászi munkában, ők kutatták keresték ki a mélységből azokat a sziklatömböket, melyekből a debreceni egyetem falazata készül. Az áldozatok, melyeknek mgghozatalára a város közönségét felszólították, nagyok voltak és súlyosak. A város közönsége átérzte a a fölszólítás horderejét és meghozta az áldozatokat. Nem ketkedünk benne, hogy a közönség a mostani hívó szóra is elmegy. Reméljük, ez lesz a legutolsó áldozat. De talán ez a legutolsó lesz a legjobban gyümölcsöző.

A nemzetet erősíti, a király hatalmát fokozza, aki a kulturát növeli. Az igazi dinasztikus érzést nem a minél hangosabb „Éljen a király!”-kiáltás dokumentálja, hanem az arra való nemes törekvés, hogy a magyar király egy művelt magyar nemzetnek legyen az uralkodója. Debreczen város tanácsa így ér-

Megfutamodás.

Írta: M. Hrabovszky Julia.

Leirhatatlan volt Dánosné öröme mostoha leánya és annak gyermeke váratlan megérkezése fölött. Ujongva ölelgette, csókolt hol az egyiket, hol a másikat, de aztán a megdöbbenéstől egészen belesápadt, mikor meghalotta, hogy Ilona nem rövid látogatásra érkezett a szülői házába, de véglegesen ott akart maradni, mert válni készült az urától.

— Szent Isten! — kiáltott fel a szegény asszony kezeit összecsapva — mi történt köztetek? Hisz olyan jól éltetek együtt?

— Szinleg — felelte Ilona egykedvűen — de az egyetértés már régen megszűnt közöttünk. Nem illünk egyv. Minden elválaszt, minden!

— Sohasem mondtad azt nekem! Azt hittem: boldog, nagyon boldog vagy vele! Hiszen szerelemből lettél a felesége! Azért adtunk hozzá, mivel olyan nagyon szeretted!

— Igaz, örültem szerettem Ferit, mikor a felesége lettem. De hát nem vak-e a szerelem? Gyanítja-e a szerelmes leány, hogy sok ragyogó tulajdonság, amivel szerelme-sét felruhazza, csak az ő képzeletében és nem valóságban is létezik? Azaz nem . . . nem leszek igazságtalan. Feri nem csak engemet, de mindnyájunkat megtévesztett szeretetreméltó modorával, sziporkázó szellemével. Csakhogy a látszat csal. Feri olyan,

mint ama cifra homlokzatu házak, amiket a járókelő elragadtatva szemlél kívülől, de melyekben lakni nem kellemes, mert a ház belülről lakálytalan, rideg. Boldogságom nem tartott sokáig. Az első mámor hamar, nagyon hamar szétfoszlott és keserű kiábrándulás követte azt. Mikor beláttam Feri önző lelkébe, éreztem, hogy léha, a hazugság mindennapi kenyere, a lelkiismerete tág, a kötelesség nehezen elviselhető nyög számára, bennem csak a fiatalságot és nagy vagyonom előnyeit szereti; a hályog lehullott szememről, tisztán és rettenetesen szenvedtem! Mert mindhiába! Dacára, hogy kiismertem őt, az eszem eítotté, a szívem még sokáig szerette azontul is, ölelésének, hízégsének nem tudtam elintáilni és ha koronként úgy nézett reám, mint völegény korában (ha pénz vagy aláírásom kellett neki), a szívem megdobbant és örülten remélni kezdett, hogy még minden jóra fordulhat. Mert ilyenek vagyunk mi asszonyok mind: gyengék, gyávák, a szerelem rabjai, befolyásolhatók még rombadált bálványunk által is, ha az a szép mult egy-egy felejt-hetetlen percét juttatja — eszünkbe! Sokat szenvedtem, keserves lelki harcokon mentem keresztül!

— Szegény gyermek! És én mit sem tudtam erről, nem is gyanítottam szenvedéseidet. De miért nem írtál? Miért nem voltál őszinte hozzám?

— Minek nyugtalanítottalak volna hiába? Az efféle lelki harokat az asszony-nak ugyis egyedül kell megvívnia. Gyerme-

kem születése után új erő szált belém. Anyai boldogságomtan einézőbb lettem a férj iránt. Csupán a kisleányom apját lattam benne, mentegitem hibáit, gyengeségeit, sőt az az örült reményem is támadt, hogy átformálhatom őt lassanként. Az apai szeretet befolyásolja majd az ő lelkét is és ez az élő kapcsol közelebb hoz majd minket egymáshoz, igaz barátok lehetünk még. Hiába való remény volt! Feri semmi szükségességét sem érezte lelkeink egybeolvadásának. Komolyabb beszélgetésbe mélyedni velem nem tartotta érdemesnek, ásitott, ha ezirant kíséreltet tettem. Közeledésemet unalmas érzélgésnek nevezte. A háza őt csak akkor érdekelte, ha vendéggel volt tele, szeretetre-méltó, szellemes csak idegenekkel tud lenni. Mulatni, szórakozni, tündökölni, nagyurasan szórni a pénzt: ez az ő eleme! Beláttam, hogy saját izlésem szerint soha sem fogom őt átformálni tudni, igyekeztem hát hasonlónvá lenni ő hozzája. Belevetettem magam a mulatozás árjába. Örült életet folyt ttam az utolsó hét év alatt; a zajos szórakozások forgatagában gondolkozni is alig volt időnk. Elkábultam én is, nem értem rá elhibázott választásom fölött keseregni és már-már azt hittem: a helyes utat választottam házi békénk helyreállítására. Mert Feri most már sohasem kellemetlenkedett, mindig jó kedvű volt, nagyvilági diadalaim büszkeséggnl töltöték el, sőt mintha bizonyos gyöngédséget is ébresztettek volna irántam a szívemben. Új alakomban határozottan jobban tetszettem neki. En azonban mindinkább távolodtam

telmezi a királyhűséget. Magasztos, hazafias gondolkozása a legmonumentálisabb emlékmű eszméjének adott életet. Bizunk a törvényhatósági bizottságban, hogy ugyanolyan értelmét adja a királyhűségnek, mint a városi tanács.

A román szerződést megszavazták.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma folytatta a be is fejezte a Romániával kötött kereskedelmi szerződés beiktatásáról szóló törvényjavaslat vitáját. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter beszéde volt a mai vitának eseménye. A miniszter rámutatott azokra a nagy károokra, melyeket a vámháború folytán Erdély ipara szenvedett, majd sajnálattal említette fel, hogy a szerződéstől nem lehet várni a husarak csökkenését. A miniszter beszédét nagy tetszéssel fogadta a Ház, amely óriási többséggel szavazta meg a javaslatot, ellene csupán a Justh párt szavazott.

A román szerződés elintézése után elfogadta a Ház azt a javaslatot, hogy ezután az alelnökök is kapjanak fizetést, évi 12,000 koronát. Részletes tudósításuk az ülésről itt következik:

Az agrárvezér gombái.

Erzevicz Albert elnök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést.

Károlyi Mihály gróf szavai helyreigazítása címén kér szót és Sándor Pallás szemben hanguliyozza, hogy igenis van különbség közvetítő kereskedelem és kereskedelem között. A közvetítő kereskedelem az, mely a kereskedelem hivatásával ellenkezően a fogyasztókat és termelőket egymástól elválasztja.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne folyasson érdemleges vitát, hanem maradjon szavai helyreigazításánál.

Károlyi Mihály gróf csak a közvetítő kereskedelem visszaélései ellen szólal fel,

6 tőle. Egykori szerelmemnek u. o. s szikrája is kellett és most már csak teljes közöny volt, amit iránta érzem. Rabláncimat azonban még most is tovább viselném türelmesen, ha sokat szenvedett, elfáradt szívemben új érzés nem támad... ha nem találkoztam egy férfival, kibem feltalálám eszményképemet... akit szeretek teljes szívemből, még forróbban, rajongóbban, mint szerettem Ferit egykoron. A végzet utólért anyám! Nem maradhatok többé férjem házában, nem maradhatok!

Ilona elhallgatott és a kezei közé rejtette az arcát.

Vétetté kötelességed ellen? — kérdezte Dánosné rövid szünet után szorongva és szeliden elvonta a fiatal nő kezét az arcáról.

— Nem anyám! — Felelte Ilona nyíltan, de bizonyos kétségbeeséssel nézve mostoha anyja szemébe. — És tudod, minék köszönhetem, hogy becsületes asszony maradtam? Szegény anyámnak! Az ő szomorú sorsa állt intő példaként előttem!

— Te tudod? — Kiáltott fel Dánosné megdöbbenne. — Tudod, hogy anyád... — ...nem halt meg, mikor hét éves voltam, de elhagyta férjét, gyermekét egy új szerelmért, — vágott közbe Ilona. — Tudom, kíméletlen emberek elmondták nekem, semit ti anyira titolatok előttem éveken át.

— Nos tehát, szót a mostoha élénken, — ha okutál szerencsétlen anyád szomorú példáján, ha tudod, hogy minő szájalomraméltóan végezte be kalandos életét az idegenben, úgy hagyj fel azzal

nem a kereskedők személye ellen. Sándor Pál további támadásaira később fog válaszolni.

Erdély érdekei.

Következik a román kereskedelmi szerződés tárgyalásának folytatása.

Bánffy Miklós gróf azért szólal fel, mert a javaslatban sok az erdélyi vonatkozás. A husbehozatalt bizonyos mértékben szükségesnek tartja. A drágaság kérdésében egyetért Serényi miniszterrel. A drágaságot a behozatal és az ezzel kapcsolatos számok befolyásolják nagy mértékben. Erre vonatkozólag Németországból hoz fel példát. A szövetkezetekről szólva, azokat szükségességeknek tartja, mert a fogyasztók érdekeit szolgálják. Cáfolja azt a tegnap elhangzott kijelentést, hogy az erdélyi ipar a vámháború miatt pusztult volna el. Hangoztatja egy erdélyi akció szükségességét az ipar és kereskedelem elősegítésére. Elfogadja a javaslatot.

Hieronymi beszéde.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: A vámháború eddig megakadályozta az ipari kivitelünket, azért kóti a kormány ezt a szerződést. A függetlenségi párt szónoka azt állítja, hogy az idő rosszul van megválasztva és a szerződés csak Ausztriát szolgálja. Ami az idő megválasztását illeti, azért a mult kormányt nem vádolja, mert az kénytelen volt az annexió következtében a szerződést akkor előterjeszteni. Különben is az időt nem tartja éppen kedvezőtlennek. Az az elemzés pedig, hogy a szerződés csak Ausztria érdekeit szolgálja, nem áll, mert a szerződésben éppen Erdély iparának fellendítésére vannak igen üdvös intézkedések.

A romániai nyerstermények behozatalt csak a közös vámterülettel lehet megakadályozni. Ausztria kivitele Romániába abszolút számokban sokkal nagyobb, mint a miénk és ez mindaddig így lesz, míg mi Ausztriával ebben a gazdasági viszonyban leszünk. A mi kivitelünk azonban arányban a termésünkkel, Ausztriánál sokkal kedvezőbb. (Ugy van.) A ter a drágaság kérdésére. A drágaságot nem a kereskedelem okozta. A kereskedelem ellenkezőleg csökkenti a drágaságot azzal, hogy az árukat odaviszi, ahol azoknak szükiben vannak és ezzel az árkülönbségeket kiegyenlíti. Vannak ugyan visszaélések a kereskedelemben, de

a valási gondolatokkal. Mondj le a szerelmedről, térj vissza férjedhez, élj kötelességednek, gyermekeidnek. Atyádra úgy sem számíthatsz. Nagyon szigorú bírál lesz ő és sohasem fog segítséget nyújtani válasodhoz, hogy új frigyet köss.

— De nem értettél meg! En nem azért akarok elválni, hogy új frigyet kössök! A férfi, akit szeretek, ma még nem szabad és ki tudja: az lesz-e valaha! — tette hozzá a fiatal nő sóhajjal.

— Akkor tehát nem értem, miért sietsz a válással?

— Mert nem érzem magamat biztonságban a férjem házában. Oh! érts meg anyám. Ferinél nem találok oltalmat a kísértések ellen! Hogy vele maradjak, jobban mondvá, hogy vagyonomat továbbra is élvezhesse, ő kész szemet hunyni mindenre, ezt tudom... és én... én nem bízom többé önmagamban. Mióta szerencsétlen anyám sorsát tudom, saját érzéseimnek sem hiszek többé! Ki áll jót arról nekem, hogy ez a második szerelmem is nem muló érzés, mint az első volt? Ha örököltem volna anyám nyugtalan véréit, ha az és nem a szív igaz érzése kergetne ama férfi karjaiba? Oh! gondold meg, anyám, minő rettenetes sors lenne az enyém! Kiábrándulva másodsor is, újabb kárpótlást keresve újabb csalódásokért, erkölcsi posványba jutnék. Oh, ments meg ettől! Nem akarok elbukni! Becsületes akarok maradni. Könyörgöm neked, légy szószólóm atyámnál. Válasszon el engem Feritől, mert ha vele maradok, elvesztem! És én nem akarok, nem akarok elmenni a pocsolóházba!

ezekért az egész kereskedelmet okolni kép telenség. (Ugy van.)

A fogyasztási szövetkezetekről szól. — Ezek sem működhetnek kifogástalanul, ha nem árulják azokat a cikkeket, amelyekből a kereskedő a maga rezsijét fedezi. Ebből következik, hogy a kereskedőt fogyasztási szövetkezetekkel pótolni nem lehet. (Ugy van.) A szerződés nem nyújt többet Romániának, mint amennyit Magyarország a maga érdekeinek csökkentése nélkül nyulhat. Kéri tehát a javaslat elfogadását. (Éljenzés.)

Ne bántsd a szövetkezetet!

Haller István (néppárti) Szerényi József és Sándor Pál beszédeire reflektál hosszasan. Védelmébe veszi a fogyasztó szövetkezeteket a kereskedelem miniszterrel szemben. A husdrágaságot csak úgy szüntethetik meg, ha az állattenyésztést intenzívebbé teszik. Az állattenyésztés intenzívitását pedig az állatbiztosítással lehet legelőszérűben előmozdítani. Külföldön mindenütt fényesen bevált ez az intézmény. Ha a kormány némely részben határozottabban nyilatkozik ezeokról a kérdésekről, akkor a néppártiak a kereskedelem szerződés életbe léptetése ellen semmi kifogása nem lesz Csatiakozik a Mezőssy Béla által ezután benyújtandó határozati javaslatához. (De. ütség.)

Elnök az ülést öt percre feifüggeszti.

Szünet után

Mezőssy Béla (Kossuth párti) szólal fel a szerződéshez. Elfogadja a javaslatot, mert visszautasítására nem találja elég indoknak azt, hogy a többség padj. iró ellenzéki padokra került. Mégis válaszolni kíván első sorban Hieronymi kereskedelemügyi miniszter mai beszédjére. A miniszter kissé túlságosan megindokolta a szerződés elfogadására irányuló kérelmét. A mesiani időzében, amikor a Balkán-szerződés több állammal megkötve nincs és például a szerződésből olyan nyilatkozatok hangzottak el, hogy az abban foglaltak a magyar kormányra nézve kedvezőenebbek, mint a román szerződés, ilyen időben nem alkalmas a kormány részéről olyan nyilatkozatot tenni, amely szerint a szerződésben adott elmentések ráuk nézve túlságosan kedvezőek. Mikor kormányon voltunk, alkalmunk volt osztrák férfakkal tárgyalni, ezek bizony előtünk nem valami kedvező kijelentési tettek erre vonatkozólag.

Papp Géza előadó záró szavai után a képviselőház a javaslatot nagy többséggel elfogadta.

Az alelnökök fizetése.

Bujanovics Gyula a bizottság előadója ösmerteti a képviselőház alelnökei számára tiszteletdíj megállapításról szóló javaslatot. Ezt a Ház vita nélkül fogadta el s az alelnökök tiszteletdíját 12000 koronában állapította meg.

Elnök beterjeszti az igazoló bizottság jelentését, amelynek nyomán Rudnay Belát végleg igazolt képviselőnek jelentették ki.

A napirend megállapítása után az ülés két órakor ért véget.

— A kultuszminisztérium politikai államtitkára. A kultuszminisztérium politikai államtitkárságát szeptemberben töltik be. Még pedig azért szeptemberben, mert az, aki erre az állásra ki van szemelve, csak legközelebb lesz tagja a képviselőháznak. Régi szokáshoz híven az államtitkár protestáns vallású lesz. Olyan férfi, aki az irodalom terén vezérkedik és tagja a Tudós Akadémianak. Azokra, kik a többség államtitkárjelöltjének nagy munkabírását, politikai éleslátását ismerik — s ilyenek nagyon sokan vannak — nem lesz meglepetés, hogy a Khuen-kormányának egy, máig nem aktív politikust szólít a kultuszminisztérium államtitkárságába.

Háromemeletes bérpalota a kistemplom helyén.

Új templom és új lelkészlakások.

Hat évvel ezelőtt vetette föl Aczél Géza főmérnök azt az eszmét, hogy a debreceni kistemplom és a szomszédos házak telkeit a debreceni református egyház, amely tulajdonosa a telkeknek, tegye építkezéssel jövedelmezőbbé. Az akkor fölmerült eszme azonban feledésbe merült és hat éven keresztül szó sem hangzott el a nagy jelentőségű kérdésben.

A körülmény arra enged következtetést, hogy az egyház gazdasági ügyeinek vezetésében a jövedelmek lehető és szükséges szaporítására és növelésére nem fordítottak elég figyelmet. Ma azonban ez az irány megváltozott. A bérpalota építése igazolja, hogy az egyház vezetősége fölismerte annak szükségességét, hogy az eddig szinte jövedelmentelenül heverő tőkék jövedelmét emelje. Ennek az új iránynak érvényesülésével ma már remélni lehet, hogy az egyház vezetősége a megkezdett úton tovább halad s föl-színre hozza többek között a hat év előtt fölvetett eszmét, hogy a *Piac-utcai telek értékesítéséről is gondoskodik.*

A telken most a kistemplom és egy alig jövedelmező bérház áll, amelyben kisebb boltok és bazárok vannak. A telek nagysága 1800 négyzetözlől, ami a mai forgalmi árak szerint közel másfél millió korona tőkének felel meg. Óriási nagy érték ez, amelynek kamatait azonban az egyház most nem élvezheti, mert minden befektetés nélkül ez a tőke alig jövedelmez valamit.

Mint értesülünk azonban, legközelebb újra föl-színre kerül a kérdés és nem lehetetlen, hogy már a közel jövőben a gyakorlati megvalósítás érdekében tesznek lépéseket.

A református egyház egyik vezető embere, aki egyúttal szakértő is e kérdésben, akivel e nagy fontosságú tárgyban munkatársunk beszélgetést folytatott, ezeket mondta:

— A debreceni református egyháznak úgy az egyház, mint a magyarság jólétének, erkölcsi színvonalának emelésében annyi fontos feladata van, hogy azok teljesítésére való hivatottságát és alkalmas voltát első sorban azzal kell bebiztosítani, hogy a kálvinista egyháznak különben is szerény földi javait lehetőleg legjobban, legjövödelmezőbbben igyekszik kihasználni. Igen helyes, hogy amikor elhatározzuk a bérpalota építését, szóba kerüljön egyháznak egy másik óriási telektömbjének, a *Piac-utcai kistemplom és a körülötte ingatlan jobb értékesítése is.* Tudomásom szerint, amelyet az egyház zárszámadásából meríték, ez a telek ma nem hoz többet egy százaléknál. Arról is tudomásom, hogy az egyháznak a kistemplom fölépítésére már egy félmillió koronát meghaladó alapja van. Ha tehát a telek okos felhasználásával ott fölépítünk egy szép háromemeletes bérpalotát, számokkal kimutatható, hogy a bérpalota jövedelme egy a templom és a bérpalota építésére fölvetett annuitásos kölcsönt fedezné és amelletten igen szép jövedelmet biztosítana az egyháznak.

Akkoriban, amikor a dolog először szóba került, azt az ellenvetést is tették, hogy a templomot nem szabad beépíteni. Hát kérem, én azóta többször jártam kül-

földön, megtekintettem több templomot s mondhatom, hogy különösen a modern építkezéseknél ilyen aggodalomra nem fordítanak figyelmet. Eppen a speciálisan kálvinista Svájcban s az egyes kantonokban több helyen láttam beépített, igen szépen elhelyezett református templomokat. Így van többek között Luzernben is. Arra vonatkozóan is hallottam aggodalmat, hogy hol helyezzük el a két lelkészt, mert eddig volt szokás szerint minden lelkésznek külön udvar kell. Azt hiszem, az egyház vezetőségének intelligens nagy része nem köti magát a régi és ma már nem is megokolt fölfogáshoz. Szerintem az építendő bérpalotában a lelkészeknek is jutna szép, tágas, modern, megfelelő lakás.

A nyilatkozat szerint is annak a mozgalomnak tehát, amely a kistemplom telkén egy új templomnak és bérháznak építését célozza, most van az ideje és így rövid időn belül sikerre kell vezetnie. A fölvetett kérdést nem hagyják elaludni s azt a legközelebbi gyűlések egyikén szóba hozzák.

A politika eseményei.

Mire a képviselőház megkezdte a nyári szünetet, minden sürgős és fontos kérdés elintézését nyer. Még a horvát kérdés is, amelynek tudvalegven a miniszterelnök már akkor sem tulajdonított veszedelmes fontosságot, amikor a horvát válság kitört és a bán lemondott. A legújabb értesülések szerint a horvátok teljesen új kompromisszum iránt kezdenek újra tárgyalásokat a bánnal és pedig előreláthatóan úgy, hogy békés megegyezés jön létre.

A nyári szünet.

A képviselőház még a jövő héten is folytatja tanácskozásait, — mert mint ezt politikai körökben valószínűnek tartják — az 560 millió kölcsönre vonatkozó javaslat tárgyalásánál nagyobb vita lesz. Azért kormánykörökben remélik, hogy kedden befejezheti a Ház tanácskozásait és megkezdheti a szünetet.

A horvát béke felé.

A horvát bán ma reggel Budapestre érkezett. Megvárta Zágrábban a koalíció tárgyalását, aztán Budapestre utazott, ahol ma egész nap tárgyal a miniszterelnökkel.

Zágrábról táviratozzák: A koalíció éjjel tartott ülésén az összes szavazatokkal egy ellen határozatot fogadott el, mely alapul fog szolgálni egy a bánnal kötendő új kompromisszumra. Ezt a határozatot ma délelőtti véglegesen megszövegezték és válaszul a bán levelére, elküldik a bánnak. — Hogy mi van a határozatban, azt egyelőre titkolják, de híre jár, hogy a határozat tenorja abban az irányban mozog, hogy a bán el nem fogadott lemondása által a régi paktum érvénytelenné vált és új helyzet állott elő. Most tehát mind a két félnek szabad keze van és a koalíció hajlandó a bánnal tárgyalásba bocsátkozni.

Belépes a munkapártba.

Ma délután kapta meg Perczel Dezső a munkapárt elnöke Kállay Tamás képviselő levelét, amelyben bejelenti Kállay, hogy beép a munkapártba.

Zsilinszky mandátuma.

Zsilinszky Mihály dr. volt államtitkár ma nyilatkozott, hogy két mandátuma közül melyiket tartja meg. A nyilatkozat szerint Zsilinszky Szarast tartja meg s Liptószentmiklósi mandátumáról mond le.

A válópörök hazája

— Egy millió válópör. —

Nyugat-Európának van egy városkája, *Reno*, a hová a világ minden téjjéről elzarárdokolnak azok, akiknek teher lett Hymen rózsából font láncait viselni. Ebben a városkában ugyanis nagyon könnyű a válás. Hat hónap alatt elváltak mindenkit. Állandóan öt-hatszáz válni akaró emser tartózkodik Renóban. A válás hat hónapig tart, ezalatt az idő alatt a városban kell lakni. A válni akarók nagyobb része asszony. Ami a legérdekesebb a válásban, hogy csak a jelenlevő fél kívánságát veszik tekintetbe, a távollévőtől még azt sem kérdezik, hogy beleegyez-e a válásba, vagy sem. És megtörténik, hogy az asszony vagy férj néha azt sem tudja, hogy Renóban törvényesen felbontották a házasságát. De hiába tiltakozik utólag a válás ellen bárki is, az amerikai törvények elismerik a renói bíróság ítéletét, amelyet a válásban hoztak. A statisztika szerint tavaly körülbelül egy millió házasságot bontottak föl Kelet-Amerikában és a válásoknak tekintélyes részét Renóban végezték.

Amerikában egyáltalán nagyon meg van könnyítve a válás, de sehol sem oldják föl oly gyorsan és biztosan a házasságot, mint Renóban. Aki tehát válni akar mindenáron, az fölkeresi e városkát. Nagyon sokszor megtörténik, hogy válás után rögtön ott helyben újra a házasság kötelekeit veszi magára egyik vagy másik fél. Renóban ugyanis nagyon sok szép asszony van állandóan, akik férjüktől akarnak szabadulni, de a férfiak is fölkeresik a szabadító városkát, s könnyen megtörténik, hogy mire az egyik asszonytól megszabadítja a bíróság, már a másik után vágyódik, akit szintén ott helyben választottak el megunt urától. Megpróbálhatja; ha ismét nem sikerül a házasság, csak vissza kell jönni hat hónapra Renóba s minden rendben van.

Az amerikai férfi a világ legjobb férje s még sincsenek vele megelégedve az asszonyok. Mindent az asszonyra áldoz s a legnagyobb kényelmet megteremt számára. Ha a cseléd drága bérét nem tudja fizetni, maga szolgálja ki az asszonyt. Tisztítja az asszonyt és gyermek cipőjét, megrakja a tüzet aprítja a fát, takarítja a szobát. Ezt a munkát azonban nemcsak a szegényebb sorban élő férfiak végzik, hanem cselédváltó-zásakor még a bankár is be áll mindenesnek, hogy csak az asszonyt megkímélje. Amerikában magától érthető, hogy sétaközben a férfi tojja a gyermekkecsit. Az asszony elől sétál szépen fölöltözve s oda se hederít az urára, ha a gyermekkel bajlószkodik. Az éjszakai nyugalmat is feláldozza a férj gyermekeinek, mert ha sir, ő kel fel, az asszonyt pihenni hagyja. Megezik, hogy még öt szidia össze a párnák közt kényelmesen pihenő asszony, ha a kicsikét nem tudja gyorsan elesendesíteni, hogy felesége álmát ne háborgassa.

Es mégis elkívánczik az asszony ön-feláldozó urától, mert a válópört kevés kivétellel mindig az asszony indítja meg. A válópörök a legképtelenebbek. Sok szép asszony azért neheztel meg férjére, mert dobányzik, mások pedig azon panaszkodnak, hogy a férj rosszul bánik vele. Egy igen csinos newyorki menyecske pedig azért ment Renóba válni, mert az ura azt kívánta tőle, hogy meleg vacsorát főzessen a számára. A leányokat már a szülei házában arra szoktatják, hogy a férfit lebecsülje. Látja, hogyan bánik anyja az apjával s ő sem lesz különb asszony. A legérdekesebb azonban az, hogy a férfi egy cseppet sem érzi helyzetének lealázó voltát, sőt ellenkezőleg, büszke rá, hogy feleségének első szolgája lehessen s minden szeszélyét kúségesen és türelmesen viselheti.

Es Renót mégis az asszonyok keresik föl többes számban.

A tiszavidéki egyházmegye a Borromaeus-enciklika ellen.

Az egyetemes gyámintézet jubileuma.

Debreczeni protestáns lelkészek, Materny Lajos ág. ev. főesperesnek kezdeményezésére, megtörtént az első testületi tiltakozás a hírhedt Borromaeus-enciklika ellen. A tiszavidéki ág. ev. egyházmegye tegnap véget ért, Nyiregyházán tartott közgyűléséből a kultuszminiszterhez fölterjesztést infézett, melyben elégtételt követel a magyar protestantizmuson elkövetett sérelemért és a királyi tetsvényjog erőlyes gyakorlását sürgeti.

A közgyűlés előtti napon tartott előterjesztésben szóba hozta Materny Lajos főesperes az „Editae saepe...” kezdetű pápai enciklikát és felsorolta azokat a súlyos sérelmeket, amelyek a magyar protestantizmust az enciklika kibocsátásával, a kalocsai érsek által történt kihirdetésével és a klerikális lapoknak hozzá fűzött kommentárjaival érték. Meskó László felügyelő erre bemutatta annak a javaslatnak szövegét, melyet a közgyűlésen elő fog terjeszteni.

Mánap, kedden délelőtt vette kezdetét az egyházmegye közgyűlése, amelyen Materny Lajos főesperes és Meskó László felügyelő elnökölték. A főesperes csakhamar eltávozott a közgyűléstől, mivel a családjában történt betegség Debreczenbe szőlította és átadta a helyét Bortnyik György alesperesnek.

Meskó főfelügyelő megnyitó beszédében megemlékezett a Borromaeus-enciklika folytán a magyarországi protestáns egyházakra zúdult sérelemről. Indítványozta, hogy az egyházmegye az egyetemes közgyűlés útján forduljon a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, szerezzen elégtételt a kalocsai érsek inzultusáért és hasson oda, hogy a jus placetum regium a jövőben minden pápai bullával szemben a legerélyesebben gyakoroltassék.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt.

A közgyűlésnek egy másik fontos tárgya az egyetemes gyámintézet jubileumának előkészítése volt. Az ág. ev. egyháznak ez az intézménye a folyó évben tölti be fennállásának ötvenedik évét. Még az abszolutizmus idejében alakult, azzal a rendeltetéssel, hogy szegény egyházakat segélyben részesítsen s azért kapott ilyen szürke nevet, mert a Bach-kormány közgei fáztak a Gusztáv Adolf, Bocskay István s más protestáns szabadsághősökről elnevezett intézetektől. Az egyházmegye bizottságot küldött ki a jubileum méltóképpen való megünneplésének előkészítése végett.

Napirenden volt még az 1908. évi XLVI. törvények, az ingyenes népoktatásról szóló törvény végrehajtásának kérdése is. Most szeptember elsején kellene végrehajtani a törvényt, de a miniszter még nem hallgatta meg az egyházi főhatóságokat, holott ez a végrehajtási rendelet kibocsátása előtt mulhatatlanul szükséges. Hidassy Sándor bizottsági tag indítványára kimondta a közgyűlés, hogy a többi egyházzal egyöntetű megállapodásra igyekszik jutni ez ügyben. Végezetül számos felebbezést bíráltak el.

Tanúgy.

Új tanfolyam a fémipariskolában.

A debreczeni m. kir. állami fémipariskola főfelügyelő bizottsága tartotta ma ülést a város házában a polgármester hivatalos helyiségében. Az ülésen Kovács József polgár-

mester elnökölt és az iskola igazgatója Sztankay Farkas Béla ösmertette a múlt iskolai év történetét és eredményeit. Az iskolában tartott tanfolyamoknak ötven hallgatója volt és pedig ötven önálló iparos, 300 segéd, 80 inas és hetven rendes hallgatója. — Az iskola igazgató bejelentette, hogy az új iskolai év szeptember elsején nyílik meg. A félévi kérvényeket azonban csak augusztus 20-ig lehet beadni, mert kilátás van arra, hogy csak jobb képességű hallgatókat vesznek föl. Az iskola új palotájának építési munkálatai erősen folynak úgy, hogy a jövő év októberében az épület már készen is lesz. A szakrajz-tanfolyam most a szünetben is tart. Nagy fontosságúnak tartaná az igazgató, hogy a szaktanfolyamokra az önálló iparosok is jelentkezzenek. Bejelentette még Sztankay Farkas Béla, hogy két szakközeget kiküldtek az autogén gát forrasztás tanulmányozására, mert ennek tanítására is a jövő évben tanfolyamot fognak nyitni. A bizottság a jelentéseket tudomásul vette és előismeretét fejezte ki az igazgató és tanári kar működéséért, amelynek igen szép eredménye volt.

A trónörökös a nagygyakorlatok ellen.

A szeptemberi királygyakorlatok.

A bécsi „Fremdenblatt“ értesülése szerint a hadgyakorlatok ügyében az a hír, hogy a tizedik hadtest területén a takonykór ienyegető módon lépett fel. Kummer Henrik lovassági tábornok, a tizedik hadtest parancsnoka, tegnap Bécsben járt és azok a jelentések, melyeket illetékes helyen tett, úgy látszik, hogy messzebbmenő elhatározásra adtak okot, sem mint eddig lehetett volna mondani. A tizedik hadtest legtöbb gyalogsági csapatánál, az osztrák landwehr csapatokkal együtt jelenleg valamennyi lövészegység alatt van, úgy, hogy valamennyi lovasított tiszt kénytelen a gyakorlatokat gyalog megtenni.

Nagyobb gyakorlatok, amelyeknek az aratási szabadságok lezárása után, e hó végén kellene megkezdődniök, nagyon megvannak nehezítve a vesztegár következtében és ezeknek a csapatoknak a bevonása kisebb gyakorlatokba a legnagyobb nehézségekbe ütközik. E csapatok gépfegyverosztályának lovai vesztegár alatt vannak és így ezekre a nagygyakorlatoknál nem lehet számítani. A lap értesülése szerint a fenyegetett vidék a tizedik hadtest területén túl is terjed, mert a komáromi ötdik nehéz tarczakütegosztályán szintén fordultak elő takonykórosatok. Ennek következtében nemcsak a manőverterületnek elhelyezése lesz szükséges, hanem igen lényeges módosítások a gyakorlatban résztvevő csapatok összeállításában is.

Berlinből táviratozzák: A „Lokalanzeiger“ bécsi levelezője szerint megbízható forrásból tudja, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös elleni a hadgyakorlatok területének áthelyezését, hanem tekintettel arra, hogy a takonykór nagyon el van terjedve felültenül szükségesnek tartja, hogy az idén egyáltalán ne tartsák meg a hadgyakorlatokat.

Ischiből táviratozzák, hogy Hötzen-dorfi Conrád vezérkari főnök ma kihallgatáson volt a királlyal s előterjesztést tett a nagygyakorlatok elmaradása tárgyában. Előzően ugyanis hosszas tanácskozások voltak a hadügyminiszteriumban s ezeknek eredménye volt Conrád előterjesztése, amelyeket a felség el is fogadott és beleegyezett abba, hogy a nagygyakorlatok az idén elmaradjanak.

A kihallgatás ez eredményéről azonnal táviratban értesítették Ferenc Ferdinánd trónörököst.

Conrád vezérkari főnök a kihallgatás után beszélgetést folytatott egy újságíróval, akinek a következőket mondta:

— A felségnek javaslatot tettem, hogy az idei nagygyakorlatok maradjanak el. A felség kegyesen meghallgatott és beleegyezett előterjesztésembbe, mert a veszedelem sokkal nagyobb mértékű, mint először hittük.

Krematorium és új temető.

Két millió korona költséggel.

Rég vajdó kérdés került most előtérbe Debreczen városánál és az a központi temető ügye és ezzel együtt a krematorium dolga is.

A közgyűlés a központi temető kérdésének előkészítésére egy bizottságot küldött ki, amely napokon át tárgyalta azt az ügyet, míg végre ma megállapodásra jutottak, illetve a dolog annyira előhaladt, hogy most már jelentést tesznek a közgyűléshez.

A bizottság nagyszabású művészi terv alapján akarja a központi temetőt megcsinálni. A temető helyül az olajtű mögött levő telekrészből mértek ki hetven holdnyi területet, amely a Kónya-telepből és az utolsó közgyűlésen megveit Zádor-, Emmert-, Weisz Bernát-féle telekből és néhány rész városi telekből áll. Ezt a területet hozza javaslatba a bizottság.

E javaslattal szemben egy másik terv is szóba került. A város szabályozási terv szerint ugyanis a bizottság által kijelölt terület megbontaná egy egész városrész területének szabályozási vonalait, mert a temető területe a szabályozandó négyszögű telektömbön egyik sarkától a másikig húzódnék s innen és tünét sarkot váгна el a négyszögből. A második terv tehát úgy kívánja megoldani a kérdést, hogy a már megveit telkek mellé szerezzék meg a város a keleti oldalán fekvő telekrészeket is, amelyek olcsó áron lesznek megveitők s ezzel a temetőt tolja hátrább. Ez által azt nyerné a város, hogy a szabályozás végrehajtható lenne s a szabályozási terv és a temető ilyen elhelyezése esetén a telektömb csupán két részre oszlana. Egyik a temető, a másik a városnak temető és vasút közt fekvő nagy területe, amelyet akkor parcellázni lehetne házhelyeknek s ezek árából a központi temető költségei fedezetet nyerénének.

E költségek pedig, amelyek eddig ugyan csak hozzávetőlegesen állapíthatók meg, elég nagy összegre, két millió koronára rugnak.

A temető tervével kapcsolatban javaslatba hozzák egy krematorium építését is. A központi temetőt pedig a legmodernebbül rendeznék be. Pályázatot írnak a terrekre, melyek szerint mellőzni fogják az egyenes sorokban való temetkezést s a temetőt parkszerűen létesítik. A város felüli vonal közepontján művészi bejáratot terveznek.

A javaslatot a bizottság előbb a tanács-hoz terjeszti be, amely azt kiadja a jog- és pénzügyi bizottságnak. A bizottság véleményes jelentésével kerül majd a törvényhatósági bizottság elé, amely már legközelebbi ülésén tárgyalni fogja ezt. A közgyűlés után hosszú terminussal pályázatot írnak ki, de úgy, hogy a temető berendezésének munkálatait még 1911-ben megkezdhesék.

Tisztelettel
Kardos Lipót

Boszny J. és Társa cég
részletosztály-vezetője.

Van szerencsém t. vevőközönséget értesíteni, miszerint a naponta fokozódó kívánalmaknak engedve Cégem kibővítette a vezetés alatt lévő részletosztályt és most már minden hitelképes egyének módjában lesz szükségletét olcsó szabott árak és kedvező fizetési feltételek mellett raktár-inkban fedezni. A részletfizetések — megállapodás szerint — havonta vagy hetenként teljesíthetők. Cégemhez I. lapon intézett kívánságra szívesen jelenek meg uri házáknál gazdag mintagyűjteménnyel

A menekülő asszony.

A szécsényi dráma hősnője.

Tegnap reggel óta Budapesten van két szép gyermekével dr. Szőke Jenőné, a szécsényi tragédia hősnője. A nővérehez szállt meg, egy körüli fogorvos feleségéhez, aki gyöngéden fogadta és ígérte neki, hogy gondoskodik a szórakozásáról.

— Azért jöttem, hogy a nagyvárosban felejtsem a szörnyű esetet — mondta és kérte nővérét, hogy a kíváncsiságok elől védje meg.

— Már csak az is elég volt arra, hogy Besztercebányát elhagyjam. Itt a főispántól és a püspöktől kezdve, le a tót napszámosig, mindenkinek az én becses hölgységem volt a legnagyobb gondja. — Ezt az elviselhetetlen kíváncsiságot tovább már nem győztem.

Egy újságírónak, aki tegnap fentjárt nála, ezeket mondta dr. Szőkének:

— Azért jöttem a fővárosba kedves nővéremhez, hogy itt várjam meg a vizsgálati fogságtól szabaduló szécsényi uramat, Besztercebányáról utaztam fel édesanyáméktól. Ott nem találkozhattunk volna az emberek kíváncsisága miatt, mely amúgy is terhemre volt. Feljöttem, hogy amennyire lehetséges, elfelejtsem magamat az ottani emberekkel. Megbűnhődtem s megvezekéltem mindenért. Arra kérem az Istent, adjon nekem erőt és modort arra, hogy jóvátehessem a hibát. Ha az igazságszolgáltatás végzett az én szécsényi urammal, akkor el, el innen oda ahol senki sem ismer bennünket. Csak gyermekeimért akarok élni. Jenőmtől több levelet kaptam fogságából és azt veszem ki sorából, hogy szeret. Es ez a gondolat ad erőt elviselni a multak tudatát, hogy mint hitves és szerető édesanya, sikerülni is fog elnyernem úszinte bocsánatát.

Aztán Szőkének kérte a sajtót, hagyják meg neki nyugodalmát, ne szakítsák fel újból nehezen hegedő lelki sebeit.

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Holnap vasárnap, a ref. templomokban az istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni: a Nagytemplomban Boér Károly segédlelkész, Kistemplomban 9 órakor dr. Erőss Lajos püspök, Kistemplomban 11 órakor Szombati Szabó István s. lelkész, Kossuth-utcai templomban Székely Miklós s. lelkész, az Ispóty-templomban Uray Sándor lelkész, Csapókeri imaházban Kovács János lelkész, a Homokkeri imaházban Berényi József szenior.

— **Vilmos császár Romániában.** Bukarestből táviratozzák: Vilmos német császár az őszi hadgyakorlatok alkalmával Romániába utazik.

— **Forgách Károly temetése.** Csütörtökön délután öt órakor ment végbe a részvét imponáns megnyilatkozása mellett sz. ág. hitv. ev. templom-udvaron Forgách Károly temetése. Előzőleg fél öt órakor a Szent-Anna-utcai lakásban bucsuztatta el Materny Lajos főesperes megindító szavakkal a drága, felejtetetlen halottat a gyászba borult háztól: az özvegytől és az ott megjelent rokonoktól s onnan a nagyszámu gyászolók és résztvevők sorai közt átkísérte a részvét koszorúival elhalmazott nehéz érkoporsót a templom-udvarra, ahol ravatalra helyezték. Pontban öt órakor kezdődött a gyászszertartás a városi dalárda fájón szivhez szóló énekével, mely után ismét Materny Lajos főesperes mondott, a szív fájalmát újra meg újra érintő, de a sajtó sebekre gyógybalzsamot csepegtető, megható, szép imát. A dalárda újabb megható, szép éneke után nagy közönség kísérte ki a boldogultat, ez utolsó útján, a Szent-Anna-ut-

cai temetőbe. A ravatalra koszorút helyeztek: Felejtetetlen jó Károlyomnak — Bána-tos Mariskája. Szeretett jó vőnnek — özv. Boda Jánosné. Utolsó üdvözlés — a Dal'Ásta családtól. Szeretett Károly bácsinak — a Forgách család. Felejtetetlen barátjának — Materny család. Forgách Károlynak — Hajdumegyei Népbank. A jó rokonnak — a Simon család. A jó komának — Dusa család. Kedves jó keresztapának — Dusa Karcsi. Mély részvéttel — Marosi Gizella. Szeretettünk jelöl — Balassa és neje. Szeretettünk jelöl — Zombor és Balogh család. Szeretett jelöl — Häfrigh család. Szeretettünk jelöl — Varga család. Résztvevő jelöl — Kovács Vilmos. Legyen az általánosán így ismert: Forgách bácsi hamvai felett könnyű a föld!

— **Kinevezés.** A földmivelési miniszter Reitz János debreceni címzetes főállatorvost tényleges főállatorvossá nevezte ki és a IX. fizetési osztályból a VIII. osztályba sorozta.

— **Zsarolják a kivándorlókat.** Fiuméből táviratozzák: A belügyi államtitkár rendeletére ma a kivándorlók közt vizsgálatot tartottak, hogy egy korona díjon felül fizettek-e a kivándorlók egyéb illetékeket is. Az egész napon át tartott kihallgatásnak eredménye szerint kint, hogy a jegyzők általában hat koronától husz koronáig terjedő díjakat szedtek a kivándorlóktól. A fölvetett jegyzőkönyveket a vizsgálat folytatásának elrendelése végett felküldték a belügyminisztériumhoz.

— **Tuzokot kér az állatkert Debrecenből.** A fővárosi állat- és növénykert igazgatósága ma érkezett leiratában arra kéri Debrecen tanácsát, hogy fogasson és küldjön az állatkert számára még a jelenlegi szezonban két tuzokot. Azt mondja az állatkert igazgatóságának átirata, hogy Debrecennek nagykiterjedésű birókein túlvalóval sok a tuzok. Az állatok elküldése pedig azért sürgős, mert az állatkert építése befejezéséhez közeledik s már a jövő év májusában az állatkertet megnyitják, a tuzokfogásnak pedig most van a legalkalmasabb ideje.

— **Tanítók tanulmányi kirándulása.** Huszonhét tanító, a debreceni állami ipari szakiskolával kapcsolatosan szervezett szüneti tanfolyam hallgatói, Sztankay F. Béla igazgató-mérnök és Bors Károly tanár vezetésével sz. ág. hitv. ev. templom-udvaron 28-án tanulmányi kirándulást tettek Nyiregyháza. A tanulmányut résztvevőit a nyiregyházi állomásnál Motyay János ipartestületi jegyző, Orsovits Gyula ipariskolai igazgató és Dokupil Gyula, az ottani villanyművek mérnöke fogadták, kik mindent megtettek, hogy a kirándulás minél kellemesebbé és tanulságosabbá váljon a tanítók számára. A kirándulók először a cementgyárat tekintették meg, majd a vasgyárba mentek át. Mindkét gyár igazgatója, illetőleg tulajdonosa: Propper Ödön és Irsay Gusztáv reggelivel várták vendégeiket. Miután sorban megnézték a butor, villany- és jéggyárat a szécsényházat, a Bessenyei szobrot, a két millió korona költséggel most felépített római katólikus templomot s a Slójd-tanfolyamot, a vármegyei muzeumba mentek, ahol Józsa András dr. nyugalmazott vármegyei orvos, a párját ritkító archiológiai gyűjtemények felkutatója s a muzeum tudós megalapítója szakszerű előadás keretében ismertette meg a muzeum s a muzeumban elhelyezett tárgyak történetét. Végül a kies Sóstóhoz rándultak ki. A tanfolyam-hallgatók, akiket ott időzésük alatt Nyiregyháza város hatósága képviselőiben Bogár Lajos főjegyző, h. polgármester a legdicsegetőbb vendégszeretettel látott el, mint a város vendégei, a Korona-szállodában ebédelt meg. Az ebéd után felköszöntöket mondtak: Fekete József áll. isk. igazgató Munkácsról a meg-

jelent polgármesterhelyettes főjegyzőre, Bogár Lajos a tanfolyamhallgatók, Jeszenszky Gyula Sztankay Béla igazgatónak és Sztankay F. Béla Nyiregyháza vendégszerető polgáraitak egészségére ültette poharát. A kiránduló tanítók a legkellamesebb emlékekkel eltele este 8 órakor tértek vissza Debreczenbe.

— **Debreczen a külföldi baromfi ellen.** Debreczen város tanácsához a földmivelésügyi miniszter leiratot küldött, amelyben elrendeli, hogy mindazok, akik baromfi telepet, vagy üzletet tartanak fenn, írják össze és tartsák figyelemmel, hogy a külföldi baromfi behozatalát ellenőrizhessék. A külföldi baromfiak útján ugyanis eddig sok állatbetegséget hurcoltak be a baromfi kereskedők.

— **Jubileum.** Hajduböszörményből jelentik: Szily József királyi állatorvos most ülte negyven éves szolgálati jubileumát. Ez alkalomból az Országos Állatorvos-Egyesület tiszabalpárti osztálya Debreczenben rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Szily disztagnak választotta. A közgyűlésen Kondor Mihály állategészségügyi felügyelő megnyitja után Reitz János hajdumegyei törvényhatósági állatorvos elmondta a jubileum élettörténetét, méltatta érdemeit, majd Kondor elnök adta át a jubileumnak a művészi kivitelű disztagnak oklevelét. Somossy Béla polgármester Szily József tizennyolc évi kiváló működését ismertette. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet. Délben sz. ág. hitv. ev. banket volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

— **A fürdőhelyeken nyaraló menyecskék** nem unatkoznak, de az ilyen maradottak még kevésbé. Az Arany Bika Mutató kitűnő családi műsorral gondoskodik a szórakozásról. Jassy Fregoli új számaival nagy tetszést arat, de már csak két estén lesz a közönségnek alkalma látni a fenomenális művészt. A többi artisták ugyszintén csak ma és holnap játszanak még.

— **A „Nil” cigarettahüvely.** Nil elnevezéssel egy lembergi gyáros szivarkahüvelyeket hoz forgalomba oly megjelöléssel, mely szerinte az említett szivarkahüvelyek forgalombahozatala a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság által 1906. évi január hó 6-án 22328-907. III. t. o. számú iratával engedélyeztetett. Minthogy a dohányjövédéki központi igazgatóság ily engedélyt nem adott ki, a kamara figyelmezteti a szivarkahüvely elárusítással foglalkozó kereskedőket, hogy a szóban levő megjelöléssel, mint a valóságnak meg nem felelő és az 1884. évi XVII. t. c. 58. §-ába ütköző üzleti jelzés elállított áruknak forgalombahozatalától az őket ellenkező esetben fenyegető kihágási üldözésre való tekintettel saját érdekükben tartózkodjanak.

— **Köszönetnyilvánítás.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Alóirrott, fájdalomtól megtört hangon, de szívem úszinte hálájával mondom ezután is forró köszönetet mindazoknak, kik felejtetetlen drága, jó férjem temetésén megjelentek, vagy részvétüket más uton nyilvánították. Különösen hálámát és köszönetemet fejezem ki a Hajdumegyei Népbank igazgatóságának szertete és részvétele nyújtóku, megleg nyilvánításáért. Debreczen, 1910 július hó 29. Özv. Forgách Károlyné.

— **Kérvény földvételre.** Kiss András debreceni lakos kérvényt adott be a városhoz, hogy a régi csapatkórház mellett levő 300 négyszögöldnyi területet adják el neki. A kérelem a jog- és pénzügyi bizottsághoz, majd a közgyűléshez kerül.

— **A vasuti üzletszabályzat magyarosítása.** Tartalmaz 360 jogesetet, szabályzatot és gyakorlati utmutatást. Nékülözhetetlen ügyvédeknek, gyárosoknak, nagykereskedőknek és szállítóknak. Kapható valamennyi könyvkereskedésben s a szerzőknél, dr. Kutay Sándor és Kuthy Imre. Ára 5 K.

Üveg és porcellán legolcsóbb bevásárlási forrás
GLÜCK JÓZSEF
Placz-u. 6. a nagytemplom mellett.

A legjobb minőségű befőtt üvegek minden nagyságban. — Kerti golyók nagy választékban a legjutányosabb árban. — Kép keretezés a legszebb kivitelben
Épület üvegezés a legolcsóbb árban.

— **Hofrichter védője a Junga-ügyben.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Jungaék tegnap este elutaztak a fővárosból Olaszországba, Isolára, ahol Junga gyermekei Ha lassyékkel nyaralnak. Bécsi távirat szerint Junga Sebné májusban főnnjárt Bécsben és egyenesen Hofrichter védőjéhez, Pressburger ügyvédhez ment és tőle kért tanácsot. A századosnénak Pressburger adta az első utasításokat, hogy miképpen járjon el az ura kiszabadítása érdekében. Pressburger áttanulmányozta ekkor az egész ügyet és négy héttel ezelőtt megnyugtatta az asszonyt, hogy Junga szabadulása egészen bizonyosra vehető. Pressburger volt az első, aki megállapította először azt, hogy a bomba nem volt oly veszélyes, hogy kárt tehetett volna Máttyássy századosban. Másodszor rendkívül enyhítő körülmény az, hogy Junga szerelemféléstől, tehát érthető emberi indulatból kifolyólag követte el tettét. Harmadszor pedig — mondta Pressburger Jungánénak — Máttyássy nem kívánja a százados megbüntetését, tehát ez a körülmény is elősegítheti a kiszabadítást. A századosnét nagyon megnyugtatta Pressburger felvilágosítása és ettől kezdve csak azt leste, hogy mikor nyitják ki a merénylő férj cellájának a börtönajtáját.

— **Korcsmajog átruházás.** A látóképi csérdát jelenleg Sipos Imre bérlé ez év október 1-ig. Sipos a bérlést Nagy Árpádra ruházta át s ezt bejelentette a tanácsnak, hogy vegye tudomásul.

— **Megvan Crippen.** Londonból táviratozzák: A „Grampian” személyszállító gőzös nyílt tengeren találkozott a Montroseval s annak fedélzetéről dróttalan táviratot kapott. A telegramm ezt tartalmazta:

„Crippen a fedélzeten! Személyazonosság kétségtelen!”

Hétfőn reggel kell Ramskoviba érkeznie a Monterosenak, ha csak a nagy köd miatt nem fog késni. Fathel Point kikötőjében két kanadai detektív várja a Monteroset. A két rendőrbiztos fel fog szállani a hajóra és Quebecbe kíséri. Akkoráig már ott lesz Dew londoni rendőrfelügyelő és a kivándorlási törvényszék előtt igazolni fogja a szökevény pár személyazonosságát, mire Crippent és Le Neve Ethelt kiszolgáltatják Dewnek.

— **Menekülés a mostoha elől.** Megírtuk tegnap, hogy Haidudorogon tegnap délután egy uri leány, Waszta Ilona öngyilkossági kísérletet követett el, hogy szabaduljon mostohája üldözése elől. Szublimátpasztyillát oldott fel vízben s megitta. A mérég nem ölte meg a szép leányt, de életbenmaradásához nincs remény. Az esetről értesítették a leány atyját, aki sietve utazott ma leánya betegágyához, hogy ha lehet hazaszállítsa Nyiregyházára a szerencsétlen gyermeket.

— **A cséplőgép áldozata.** Mártonfalváról jelentik: Kálmánczhey Lajos, egy jó módú mártonfalvai gazda 18 éves fia, ma délelőtt a cséplőgép körül járkált s a gép közvetlen közelében nézegette a cséplő működését. Egy vigyázatlan mozdulatára azonban a gép elkapta a fiu jobb karját és azt teljesen szétroncsolta. A szülők behozták a debreceni közkörházba, ahol az orvosok megállapították, hogy a szétroncsolt kart tőből le kell vágni, különben a fiu belepusztulhat a szenvedett sérülésekre. A szülők azonban

nem egyeztek bele a műtét végrehajtásába, hanem hazavitték gyermeküket.

— **A mai nap halottal.** A mai nap folyamán a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették: Kassay Róza református 22 éves, Haraszi Imre görög katolikus 9 hónapos, Hriczak János görögkatolikus 27 éves, Boray Lajos református 45 éves, Báthory Mihály református 71 éves.

— **A világitási vállalat** ezúton értesíti a fogyasztó közönséget, hogy a villamos vasúttal kapcsolatos átalakítások miatt f. hó 31-én Vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog.

— **Városunk** legtekintélyesebb orvosai elismerik, hogy legjobb sérvkötők, haskötők, hátgyenesítők, gumiharisnyák orthopéd és betegápolási cikkek Schöner Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kaphatók. Debreczen Piac-u. 12.

— **Villamos berendezéseket** legmegbízhatóbban és jutányosan rendez be Földvári Piac-utcai ideiglenes barak. Telefon 168. sz. Tanulók felvételnek.

!!Előzékeny és szolid kiszolgálás!!

Telefon 317. Telefon 317.

Disz levélpapírok. Elegáns névjegyek dombornyomással

Nyomatványok, üzleti könyvek, irodai berendezési cikkek izléses kivitelben, és olcsó árak mellett vásárolhatók

Csillag Arthur

könyv- és papírkereskedésében a VÁROSHÁZA épületében.

Legsolidabb alapon álló

Elsőrendű új óras ékszerüzlet és műhely Sándor Ármin

DEBRECZEN

Piac-u. 41. (Dréher sörcsarnok mellett.)

Prima briliánsok! — Precíz órák! — Gazdag választéku ezüst raktár!

Eddig nem létezett olcsó árak!

Órajavitások, ékszer alakítások kiváló gondnal, legolcsóbban.

Ingatlan forgalom.

Molnár Ernő veszi a debreceni 2605. sztkjvben foglalt Miklós-utca 49. sz. házat B. Kovács Dezsőné Leszczensky Máriától 50000 kor.

Nagy Zoltán és neje Tárchy Ilona veszi a debreczeni 10788 sztkjvben foglalt 461 négyyszögöl Vénkertől szőlőt 5400 kor. Lisztai Gáborné Vásári Zsuzsánától.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése

Budapest, 1910. jul. 29.

Készáru változatlan.

1910 októberi buza	9.43—44
1911. áprilisi buza	9.72—73
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.10—11
1910. áprilisi rozs	7.18—19
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	—
1911. májusi tengeri	—55
1910. júliusi tengeri	5.66—67
1910. augusztusi tengeri	5.54—
1910. augusztusi repce	—

Regény-Csarnok.

Mulandóság.

(1.)

I.

Minden kisvárosnak megvan a maga bálkirálynéja; egy ünnepelet hölgy, a ki bárhol megjelenik, mindenütt ő az első, neki bókólnak legjobban, őt bámulják legjobban; elismert hatalmasság, nagy hatalmasság. Nem mindig a legszebb ugyan, nem is a legfiatalabb s néha nehez kitalálni, hogy jutott a trónra, de elég az ahhoz, hogy őt ül és uralkodik, még pedig rendíthetetlen tekintéllyel, mint némely „isten kegyelméből” tengődő potentát.

Tessék csak megpróbálni például Övárón, ki ingatja meg a Maróthy Laura trónját? Ki mer vetélvtársul föllépni az ünnepelet szépség ellen? Mit tetszik suttogni? Hogy már tíz év óta tart ez a szereplés? Hogy a szépség nem olyan mint az ő bor, mely annál kitünőbb, mennél őregabb lesz?

Tessék csak megnézni ezt a fejedelmi alakot, a mint belép a bálterembe s aztán jusson eszébe önnök kutatni, vajjon e ragyogó szemek, e bíbor ajkak, e vakító bárszony nyak, e csábító termet mit köszönhet a természetnek s mit a művészetnek?

Nem, ezt senki sem keresi. Sőt egyebet sem keresnek. Régóta megszokták ugy tekinteni Maróthyékat, mint a legelőkelőbb családot. Senkisémet kutatja honnan kerültek ide, hogyan kerültek ide?

Valamikor lehetett ez pletyka tárgya, de az már régen volt. Nagyon régen. Akkor, mikor az öreg Maróthy esperes mint kanonok ide költözött Övárára szép unokahúgával s annak aranyörű kis leányával. Persze, hogy akkor kérdezték az emberek egymástól, vajjon milyen rokonságban áll a szép asszony a főtisztelendő urral? S összedűrték és csóválták a fejüket, ámbar Maróthy kanonok hatvan év körül járó aggastyán volt már akkor is.

Most közel áll a nyolczvan évhez, ros-katag, összeesett alak, kibe már csak hálai jár a lélek. Csak ugy fölteszik a hintóba s leemelik, ha templomba megy. A rágalom rég elmúlt már. Maróthy Lászlóné s a fiatal leány híven ápolják joltvőjüket. Ugy látszik, ez az egyetlen lény a világon, a ki iránt ragaszkodást mutatnak; az egész többi világra hidegen, büszkén tekintenek.

(Folytatjuk.)

CZEIZLER JENŐ, igazgató tanító

3 havi német és szépirási tanfolyama

felneveltek számára

augusztus hó 2-án ismét megnyílik.

Tandíj 30 korona.

Beszokás Vasárnap (július 31.) d. e. 10—12 ig és d. u 3—4-ig József kir. herceg-utca 49. sz. I. ajtó. (Lakásom: Csók-utca 3. sz.)

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen

a főtőzsdével szemben levő bódében.

1910/12 3-4 dx

Vieperul'bol

1910. július 30.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

7

EXPORT

buza- és rozsmalom

keres cautio képes

ügynökök

Hajdu, Maramaros, Bereg, Ung, Ugocsa, Szabolcs és Sáros megyékre.

Ajanlatok „Námalom“ jelige alatt a kiadóhivatalban kéretnek.

A hölgyek érzékeny arczójára

főleg kirándulásoknál és utazásoknál stb. a forró évadban izzadság kiválása, por és rovarszurások által károsan befolyásoltatik. Mind ez esetekben az általános ismert Corsini-féle piperaszor

„EAU DE FLORENCE“

valóságos jótétmennynek bizonyult. Ha vele zsebkezdőnket megnedvesítjük és arcunkat tisztítjuk, az idegek felfrissülnek, a bőr pedig sima és fehérré válik.

A szépség ápolása sétaközben!
Egyszerű és radikális.

Hazajövet után el ne feledjék
Eau de Florence-vel mosakodni.

Kapható minden szakmába vágó üzletekben.

The Corsini Parfümery Company

Barden & Comp. Wien VI. Stumpergasse 47.

Egy irodahelyiségnek,

vagy garcon lakásnak alkalmas 2 szobából álló helyiség augusztus 1-től

kiadó

a „Hungária“ épületben. Bejárat az I. kapun.

Értekezhetni Dr. Sebők Ernő ügyvéd irodájában, Arany János u. 2.

E napokban megindul.

Megindul.

Megindul.

Megindul.

Legolcsóbb kölcsönök bekebelezés mellett vagy anélkül Központi Bank mint Szövetkezet

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzügyintézetnél.

Bekebelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 koronára törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kifizetés mellett.

10 év alatt fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos-kölcsönök nyers anyagra és készárukra előlegképen.

A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet
1910. évi július 1-én

új, 4 és fél évre terjedő évtársulatot alakított, melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat, nyolcz hónapra visszamenőleg a heti fizetéseket és késedelmi kamatokat levonni, s ez a felekre lényeges kamatmegtakarítást jelent.

Mindeféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTÉZŐSÉG:

Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,
dr. Szikszói Szabó László.

Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publiger Ernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolt,
Paskás Károly, dr. Galánfy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztési Kiss József.

Egy igen csinos

kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó

légszusz motor

4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyúval

igen olcsón eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

Az építető és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajánlatos az építkezésnél a Karczagi Aggyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépcserép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15-16 cm. széles és sulya drb.-ként 1.30-1.40 kg. addig a gépcserép 17 1/2 cm. széles és sulya drb.-ként 1.30-1.35 kg. tehát 10-12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43-45 drb. sulya 55-63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. sulya 46 kg. És után az arány még rosszabb, mivel a kézi cserép 20-25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70-80 kg. sulyu lesz addig a gépcserép csak 8-9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50-51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1. nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli faterkedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyártmányaink gyárvezetőségünkönél is vagy általában tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN

Karczagi aggyagipar tulajdonosnál, Széchény utca 23.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Tanuló felvélik Thaisz Arthur könyvkötészetébe és nyomdájába Piac-utca 7.

Jó házból való fiu tanulóknak felvétetik Blatner József üveg üzletébe Csapó-u. 1.

Adás-vétel.

Fűszerüzlet — trafikál és italméréssel — elutazás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Gabonás zsákok és mindenféle ponyvák olcsón beszerezhetők Fohn zsáküzletében Petőfi-tér a nagyállomás közelében.

Kifűnő sámsoni bor híje 86 kor. 1908. évi négyszer fejtett bor kapható a Royal szállodában.

Mindennemű zálogjegyek és értékpapírok vétetnek Bethlen-utca 64. sz.

Gallér és sima ruha vasaló gép gázmelegítésre azonnal eladó Arany János u. 15. sz.

28 krajczárért fejtel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Legmagasabb árban veszek petroleumos hordókat. Polák Zsigmond. Telefon 441.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, fűtő és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinnek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelt. tel Kaiser Salamon.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

Egy jókarban lévő, finomabb (nickelezett) copirprés megvételre keresetk. Czim a kiadóban.

Lakás.

Nagyobb üzlethelyiség további két és három szobás lakás fürdőszobával ir. da vagy garconlakásnak november 1-ére kiadó.

Egy 5 szobás modern utcai lakás közel a piacshoz, azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Kiadó aug. 1-től a Jókai-utca 5 számú ház egész udvar, 7 szoba, konyha, villanyvilágítás, jó vizű kut, alól szuterén.

Négy szobás utcai lakás villanyvilágítással, vízvezetékekkel augusztus 1-re kiadó Széc hényi u. 25.

Különféle.

Uri emberek ebéd és vacsoda kosztra elváltatnak Ö. v. Huszár Károlyna Jókai-utca 1.

Ingbluzok, kötények, teherneműek varását és gomtluk varrást elvállalok, házhoz is elmegeyek. Czim a kiadóba.

Szép csak az lehet, ki Mauthner

:: Lillom-crémjét :: használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható Arany-Angyal gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

Egy új kávécsarnok kifőzéssel augusztus 1-re megnyitlik Méliusztér 8. a vörös templom mellett.

Donogán és Somossynál

Debreczen,
Kistemplombazár.

Fürdő köpenyek. — Női és férfi úszóruhák. — Tricó és Pique paplanok. — Dörzs törülközők.

Óriási választék!

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérre és üdövé teszi az arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona. Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában,
DEBRECZEN.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.